

BURGERSCHAP OBS DE RIETSCHOOF

Wet op het primair onderwijs

Sinds augustus 2021 zijn de scholen vanuit de Wet op het primair onderwijs verplicht om actief burgerschap en sociale cohesie op een doelgerichte en samenhangende wijze in het onderwijsaanbod op te nemen en herkenbaar uit te voeren.

Het bevoegd gezag dient zorg te dragen voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met de geldende waarden, waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met en het handelen naar deze waarden.

De school dient zorg te dragen voor een omgeving waarin leerlingen en personeel zich veilig en geaccepteerd weten.

Het gaat hierbij om:

- A. Het bijbrengen van respect voor en kennis van basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de Grondwet, en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens, en het handelen naar deze basiswaarden op school.
- B. Het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de Nederlandse democratische samenleving.
- C. Het bijbrengen van kennis over en respect voor verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid alsmede de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.

Burgerschap als opdracht

Om op een constructieve en vreedzame manier samen te kunnen leven, is het nodig dat we de spelregels van de samenleving kennen en delen. Kinderen worden niet geboren met een “democratisch gen” en krijgen niet altijd vanzelfsprekend vanuit huis kennis en respect mee voor de basiswaarden van onze samenleving.

Dit vraagt van ons als school dat wij leerlingen kennis en respect voor de basiswaarden bij te brengen en hen uit te dagen dagelijks met de essentie van die basiswaarden te oefenen. Wij zijn als school een belangrijke ontmoetingsplaats voor kinderen met verschillende achtergronden. Juist de omgang met medeleerlingen die anders zijn of andere denkbeelden op na houden, stelt leerlingen in staat een onderlinge verdraagzame houding te ontwikkelen.

***Leerlingen op onze school worden
ongeacht culturele en religieuze achtergrond respectvol tegemoet gekomen.
Door medewerkers en door medeleerlingen.
In dit respectvol tegemoetkomen verwachten wij wederkerigheid.
Wij leren hen elkaar en elkaars waarden te kennen en
leren hen omgaan met hun onderlinge verschillen.
Hierbij gaan wij uit van de principes van gelijkwaardigheid van alle mensen, wederzijdse
afhankelijkheid en gedeelde verantwoordelijkheid.
Wij bereiden onze leerlingen voor op het functioneren in een pluriforme samenleving.***

Vrijheid, Gelijkwaardigheid en Solidariteit

Onze school is een openbare school en wij onderschrijven de kernwaarden van het openbaar onderwijs: gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting (solidariteit).

Onze school is een plek waar wij samen leven en samen leren.

- Vrijheid: alle mensen in Nederland zijn vrij om te denken en te doen wat ze willen, zolang ze daarbij de vrijheid en gelijkwaardigheid van anderen respecteren.
- Gelijkwaardigheid: iedereen in Nederland is gelijkwaardig aan elkaar en is gelijk voor de wet.
- Solidariteit: gemeenschappelijke waarden die betrekking hebben op de omgang tussen mensen, zoals respect, verdraagzaamheid, integriteit en verantwoordelijkheidszin.

Rechten van individuele leerlingen nemen wij uiterst serieus.

Het is belangrijk dat wij onze leerlingen in samenspel met andere kinderen en leerkrachten hun eigen levensovertuiging (vrijheid van godsdienst) en mens- en maatschappijbeeld (vormen van een eigen mening) laten ontwikkelen.

Wij willen kinderen leren dat er een breed palet aan waarden en opvattingen bestaat.

Met deze kennis van waarden en opvattingen willen wij hen voorbereiden op een samenleving waar zij veel verschillende perspectieven zullen gaan tegenkomen.

Centrale spelregels

Onze school heeft daarbij grote vrijheid zelf kleur te geven aan burgerschapsvorming vanuit de eigen openbare identiteit. Er zijn echter enkele centrale spelregels die gehanteerd en voorgeleefd dienen te worden:

- actieve bevordering van autonomie;
- vrijheid van meningsuiting;
- het gelijkheidsbeginsel;
- verdraagzaamheid;
- begrip en verantwoordelijkheidsbesef;
- het afwijzen van onverdraagzaamheid en discriminatie.

Vormgeving burgerschap in de school

Kerdoelen die direct of indirect over burgerschap gaan, zijn in het basisonderwijs ondergebracht bij het leergebied 'Oriëntatie op jezelf en de wereld'. In dit leergebied oriënteren leerlingen zich op zichzelf, op hoe mensen met elkaar omgaan, hoe ze problemen oplossen en hoe ze zin en betekenis geven aan hun bestaan.

De huidige kerndoelen voor burgerschap zijn:

- Kerndoel 36: de leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.
- Kerndoel 37: De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
- Kerndoel 38: De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Zeven bouwstenen voor burgerschapsonderwijs in het PO

SLO heeft zeven bouwstenen (uit 11) voor burgerschap uitgewerkt voor het PO. Deze sluiten aan bij de wettelijke burgerschapsopdracht.

Deze zeven bouwstenen zijn verdeeld over drie kernen:

- **Kern democratie**
 - **1. Vrijheid en gelijkheid:** Leerlingen leren van, door en over de waarden van de democratische rechtsstaat. Dit begint met regels/afspraken in de eigen leefomgeving en breidt uit naar de publieke ruimte en samenleving.
 - **2. Macht en inspraak:** Leerlingen leren manieren waarop ze besluitvormingsprocessen op vreedzame wijze kunnen beïnvloeden. Ze maken kennis met macht en gezag en de wijze waarop dit georganiseerd is op verschillende niveaus.
 - **3. Democratische cultuur:** Leerlingen leren dat hun stem gehoord wordt en dat hun inbreng ertoe doet bij besluitvormingsprocessen in de klas. Zij ervaren dat de ander ook een stem heeft en ontdekken daarbij overeenkomsten en verschillen tussen mensen.
- **Kern diversiteit**
 - **4. Identiteit:** Leerlingen ontdekken hun primaire en secundaire emoties, ambities, talenten en ontwikkelpunten. Ze raken bewust van identiteitsvorming aspecten en reflecteren op tradities, vieringen en rituelen.
 - **5. Diversiteit:** Leerlingen leren woorden te geven aan wat de ander doet en wil en ontdekken daarin overeenkomsten en verschillen. Ze leren onderlinge conflicten vreedzaam op te lossen. Ze maken kennis met levensbeschouwelijke stromingen.
 - **6. Solidariteit:** Leerlingen ontwikkelen manieren om de eigen en de belangen van anderen te behartigen; alsmede uitsluiting, onrechtvaardigheid, discriminatie en ongelijke behandeling te herkennen en benoemen
- **Kern digitaal samenleven**
 - **7. Leerlingen leren over de effecten van de online wereld op hun identiteit, persoonlijke (online) leven en op de publieke sfeer. Ze leren kritisch en creatief denken over media-inhoud en -processen en daar ook naar handelen.**

Naast de selectie van SLO willen wij op onze school ook werken aan de onderstaande bouwstenen

Duurzaamheid

Leerlingen leren in duurzaamheidskwesities over verschillende waarden en belangen en de gevolgen daarvan voor de leefomgeving, nu en later. Ze leren duurzame keuzes te herkennen en te reflecteren op hun eigen gedrag.

Globalisering

Leerlingen verkennen hoe zichzelf, klasgenoten en andere mensen in Nederland verbonden zijn met andere delen van wereld en leren over internationale samenwerking.

Technologisch burgerschap

Leerlingen leren over de invloed van technologische ontwikkelingen op henzelf en hun leefomgeving. Ze leren ethische kwesities te herkennen en gaan in gesprek over verschillende perspectieven, die ze zelf kunnen innemen.

In de veelheid van methodieken die onze school gebruikt bij het onderwijs aan leerlingen komen veel aandachtsgebieden aan de orde. In onze methoden voor wereldoriëntatie wordt aandacht besteed aan veel onderdelen die in relatie staan tot burgerschap, maar dit is niet voldoende om leerlingen optimaal voor te bereiden op de maatschappij. Daar is meer voor nodig.

De school kiest voor een additief aanbod aan methoden, lessen en activiteiten om het aanbod zo maximaal mogelijk te maken binnen de mogelijkheden van de school en het bewaken van doorgaande lijnen.

Hierbij houden wij rekening met opdoen van kennis, ontwikkelen van houding, ontwikkelen van vaardigheden en het ontwikkelen van een reflecterende houding.
Vanuit de gedachte goed voorbereid te zijn op globalisering bieden wij in alle groepen Engels aan.

Structureel aanbod en structureel additief aanbod burgerschapsonderwijs

Aanbod groep	Kern en bouwsteen	frequentie/tijd	1	2	3	4	5	6	7	8
Kanjertraining	Democratie: 1,2,3 Diversiteit: 4, 5,6	Wekelijks/methode	x	x	x	x	x	x	x	x
Week van het Respect	Democratie: 1,2,3 Diversiteit: 4,5,6	November lesbrief	x	x	x	x	x	x	x	x
Warme Truiendag	Duurzaamheid	Februari	x	x	x	x	x	x	x	x
Engels	Globalisering	Wekelijks/methode	x	x	x	x	x	x	x	x
Week van de lentekriebels	Diversiteit: 4, 5	Maart/lespakket	x	x	x	x	x	x	x	x
Leerlingenraad	Democratie:1,2,3	Maandelijks					x	x	x	x
Pannenkoekendag	Diversiteit: 6	Jaarlijks	x	x	x	x	x	x	x	x
Opruimdag	Duurzaamheid	Maart 5-6 of 7-8					x	x	x	x
Democracy	Democratie: 3	Jaarlijks							x	x
Gastles Bureau Halt	Democratie: 1	Jaarlijks							x	x
Gastles wijkagent	Democratie: 1	Jaarlijks					x	x	x	x
HVO/GVO aanbod gastdocenten	Diversiteit: 4,5,6	Wekelijks/gastdocent	x	x	x	x	x	x	x	x
Dierendag	Diversiteit: 6	Oktober	x	x	x	x	x	x	x	x
4-5 mei	Democratie: 1, 2	Gastdocenten					x	x	x	x
Samenwerking bibliotheek	Digitaal samenleven	2 x per jaar			x	x	x	x	x	x

Burgerschap en samenwerking

Het burgerschap in onze school gaat verder dan een leer- en lesstofaanbod.

In ons hele denken en handelen willen wij een voorbeeld zijn en betrokkenheid tonen naar leerlingen, medewerkers en ouders.

Dit moet zich uiten in een optimale samenwerking met ouders en omgeving.

Samen optrekken vanuit respect voor elkaar en met aandacht voor maatschappelijke waarden en een leefbare wereld.